

ถาม - ตอบ ข้อข้องใจเกี่ยวกับบำเหน็จรายเดือนของลูกจ้างประจำ

- 1 **ถาม** ขอให้อธิบายความหมายของบำเหน็จปกติกับบำเหน็จรายเดือน มีความแตกต่างกันอย่างไร
- ตอบ** บำเหน็จปกติ หมายความว่า เงินตอบแทนความชอบของลูกจ้างประจำที่ได้รับราชการมา ซึ่งทางราชการจ่ายให้ครั้งเดียว
- บำเหน็จรายเดือน หมายความว่า เงินตอบแทนความชอบของลูกจ้างประจำที่ได้รับราชการมา ซึ่งทางราชการจ่ายให้เป็นรายเดือน
- 2 **ถาม** ผู้มีสิทธิขอรับบำเหน็จรายเดือน ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติอย่างไร
- ตอบ** ผู้มีสิทธิได้รับบำเหน็จรายเดือน ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติดังนี้
1. เป็นผู้ที่มีสิทธิได้รับบำเหน็จปกติ และ
 2. มีเวลารับราชการตั้งแต่ 25 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป (รวมเวลาราชการทวิคูณ)
- 3 **ถาม** สิทธิได้รับบำเหน็จรายเดือนมีสิ้นสุดหรือไม่ เช่น 3 ปี 5 ปี หรือ 10 ปี เป็นต้น
- ตอบ** สิทธิในบำเหน็จรายเดือน เริ่มตั้งแต่วันที่ลูกจ้างประจำออกจากงานจนกระทั่งถึงแก่ความตาย ซึ่งการออกจากงานนั้น อาจเกิดจากเหตุหลายประการ เช่น ลาออกจากงาน หรือกรณีต้องพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุ หรือถูกลงโทษทางวินัยให้ปลดออก เป็นต้น
- 4 **ถาม** ลูกจ้างประจำที่มีคุณสมบัติตามข้อ 3 จำเป็นต้องขอรับบำเหน็จรายเดือนอย่างเดียวหรือไม่
- ตอบ** ลูกจ้างประจำที่มีคุณสมบัติตามข้อ 3 สามารถเลือกขอรับบำเหน็จปกติหรือบำเหน็จรายเดือนได้ ยกเว้น กรณีที่มีลูกจ้างประจำได้รับบำเหน็จปกติหรือบำเหน็จรายเดือนจากส่วนราชการผู้เบิกไปแล้ว จะขอเปลี่ยนแปลงความประสงค์ในภายหลังอีกไม่ได้

- 5 **ถาม** ลูกจ้างประจำทั่วไปจะมีสิทธิขอรับบำเหน็จพิเศษหรือบำเหน็จพิเศษรายเดือนได้หรือไม่
- ตอบ** กรณีลูกจ้างประจำมีสิทธิได้รับบำเหน็จพิเศษหรือบำเหน็จพิเศษรายเดือน ต้องเข้าข่ายเป็นผู้ได้รับอันตรายหรือป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติงานในหน้าที่ หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำตามหน้าที่ ซึ่งแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจและแสดงว่าไม่สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ต่อไปได้อีกเลย กรณีนี้ นอกจากจะได้รับบำเหน็จปกติแล้วให้ได้รับบำเหน็จพิเศษอีกด้วย แต่อย่างไรก็ดีอันตรายที่ได้รับหรือการป่วยเจ็บดังกล่าวนั้น จะต้องไม่เกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือจากความผิดของตนเอง
- 6 **ถาม** ขอทราบวิธีนับเวลาทำงานสำหรับคำนวณบำเหน็จปกติ บำเหน็จรายเดือนและบำเหน็จพิเศษรายเดือน ว่ามีวิธีการอย่างไร
- ตอบ** การนับเวลาทำงานสำหรับคำนวณจ่ายบำเหน็จปกติ บำเหน็จรายเดือนและบำเหน็จพิเศษรายเดือน ให้นับเป็นจำนวนเดือน สำหรับจำนวนวันถ้ามีหลายตอนให้นับรวมกันถ้าครบ 30 วัน ให้นับเป็นหนึ่งเดือน เศษของเดือนถ้าถึง 15 วัน ให้ปัดเป็นหนึ่งเดือน
- 7 **ถาม** วิธีคำนวณบำเหน็จปกติมีหลักการคิดเช่นใด
- ตอบ** บำเหน็จปกติที่ทางราชการจะจ่ายให้ลูกจ้างประจำมีวิธีคำนวณ ดังนี้
 ค่าจ้างเดือนสุดท้าย x จำนวนเดือนที่ทำงาน (ผลลัพธ์จากข้อ 7) หารด้วย 12
 = ผลลัพธ์เป็นยอดจำนวนเงินบำเหน็จที่ทางราชการจ่ายให้ครั้งเดียว
 เรียกว่าเงินบำเหน็จปกติ (เศษของบาทให้ปัดทิ้ง)
- 8 **ถาม** การคำนวณบำเหน็จรายเดือนมีวิธีการคำนวณเช่นใด
- ตอบ** ให้คำนวณจากค่าจ้างเดือนสุดท้ายคูณด้วยจำนวนเดือนที่ทำงาน หารด้วยสิบสอง ผลลัพธ์เป็นเท่าใดให้หารด้วยห้าสิบ ดังนี้
- ขั้นตอนที่ 1**
$$\frac{\text{ค่าจ้างเดือนสุดท้าย} \times \text{จำนวนเดือนที่ทำงาน (ผลลัพธ์จากข้อ 7)}}{12}$$

 = ผลลัพธ์เป็นยอดจำนวนเงินบำเหน็จปกติ
- ขั้นตอนที่ 2**
$$\frac{\text{ยอดจำนวนเงินบำเหน็จปกติ}}{50}$$

 = ผลลัพธ์เป็นยอดจำนวนเงินบำเหน็จรายเดือนที่ทางราชการจ่ายให้ลูกจ้างประจำ ตั้งแต่วันที่ลูกจ้างออกจากงานจนกระทั่งถึงแก่ความตาย

- 9 ถาม ลูกจ้างประจำที่ขอรับบำเหน็จรายเดือนกรณีถึงแก่กรรม ทายาทมีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอดเหมือนข้าราชการบำนาญหรือไม่
- ตอบ โดยที่กระทรวงการคลังได้มีการแก้ไขระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2554 ให้ลูกจ้างที่ได้รับบำเหน็จรายเดือนหรือบำเหน็จพิเศษรายเดือนที่ถึงแก่ความตาย โดยให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอดเป็นจำนวนสิบห้าเท่าของบำเหน็จรายเดือนหรือบำเหน็จพิเศษรายเดือนแล้วแต่กรณี ซึ่งระเบียบดังกล่าวให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2552 เป็นต้นไป
- 10 ถาม ผู้มีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอดได้แก่บุคคลใดบ้าง
- ตอบ ทายาทตามที่เกณฑ์ในระเบียบกระทรวงการคลัง กำหนดมีดังนี้
1. บุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของผู้ตายให้ได้รับ 2 ส่วน ถ้าผู้ตายมีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ให้ได้รับ 3 ส่วน
 2. คู่สมรสที่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ได้รับ 1 ส่วน
 3. บิดามารดา หรือบิดา หรือมารดา ที่มีชีวิตอยู่ให้ได้รับ 1 ส่วน
- 11 ถาม กรณีไม่มีทายาทตามที่ระเบียบกำหนดควรทำเช่นใด
- ตอบ กรณีที่ผู้รับบำเหน็จรายเดือนไม่มีทายาทตามเกณฑ์ที่ระเบียบกำหนดในข้อ 10 (บุตร คู่สมรส บิดามารดา)
- กฎหมายกำหนดว่า หากทายาทในข้อใดหรือทายาทนั้นได้ตายไปก่อนผู้รับบำเหน็จรายเดือน ให้ทางราชการแบ่งเงินบำเหน็จตกทอดดังกล่าวให้ทายาทผู้มีสิทธิในข้อที่เหลืออยู่ ในกรณีที่ไม่มีทายาทในข้อใดเลยก็ให้จ่ายกับบุคคลซึ่งผู้ตายได้แสดงเจตนาไว้ต่อส่วนราชการเจ้าสังกัดตามแบบและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด
- ดังนั้น ในกรณีนี้หมายถึงว่าเงินบำเหน็จตกทอดจำนวนนี้ หากผู้รับบำเหน็จรายเดือนถึงแก่ความตายลง ผู้มีสิทธิได้รับเงินดังกล่าวตามกฎหมายเป็นอันดับแรก คือ ทายาทตามที่กฎหมายระบุ ได้แก่ บุตร คู่สมรส และบิดามารดา เงินที่ได้รับจะแบ่งตามสัดส่วนที่กฎหมายกำหนด (ศึกษาในข้อ 10) และในกรณีที่ทายาทคนหนึ่งคนใดได้ตายไปก่อนก็ให้แบ่งเงินดังกล่าวกับทายาทผู้มีสิทธิที่เหลืออยู่แทน
- และหากทายาทผู้มีสิทธิตามกฎหมายไม่มีแล้ว เช่น บิดามารดาเสียชีวิตหมดและเป็นโสด (ไม่มีคู่สมรสและบุตร) กฎหมายกำหนดให้จ่ายแก่บุคคลซึ่งผู้ตายได้ทำหนังสือแสดงเจตนาไว้ โดยยื่นให้กับส่วนราชการต้นสังกัดตามแบบและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด (เหมือนของข้าราชการบำนาญ)

- 12 ถาม ถ้าลูกจ้างที่ได้รับบำเหน็จรายเดือนไม่มีทายาท และไม่ได้ยื่นหนังสือแสดงเจตนาตามระเบียบไว้ ควรทำเช่นใด
- ตอบ หากในขณะนี้ท่านยังมีชีวิตอยู่ควรไปติดต่อที่ส่วนราชการเจ้าสังกัดในทางการเงินเพื่อขอรับแบบหนังสือตามที่กระทรวงการคลังกำหนด ซึ่งมี 2 แบบ คือ
1. แบบที่ 1 สำหรับผู้ที่ไม่เคยจัดทำหนังสือแสดงเจตนามาก่อน
 2. แบบที่ 2 สำหรับผู้ที่จะขอแก้ไขทายาทผู้ขอรับเงินบำเหน็จตกทอด
- กรณีที่ไม่ได้ยื่นหนังสือแสดงเจตนาไว้และตายไป หากทางราชการตรวจสอบว่าไม่มีทายาทตามกฎหมายก็ให้บำเหน็จตกทอดนี้เป็นอันยุติลง
- 13 ถาม แบบหนังสือแสดงเจตนาระบุตัวผู้รับบำเหน็จตกทอดสามารถขอได้ที่ไหน และยื่นกับใคร
- ตอบ แบบหนังสือแสดงเจตนาระบุตัวผู้รับบำเหน็จตกทอดสามารถขอได้ที่งานการเงินของส่วนราชการต้นสังกัด (สสจ. /รพท /รพศ..) หรือจะปริ้นเตอร์จากแบบทำยคำถาม-ตอบ นี้ก็ได้ แต่จะต้องไปยื่นที่งานการเงินของส่วนราชการต้นสังกัดเก็บไว้เป็นหลักฐานเพื่อใช้ตรวจสอบเป็นผู้รับบำเหน็จตกทอดได้เสียชีวิตลง
- 14 ถาม ลูกจ้างประจำที่ได้รับบำเหน็จรายเดือน จะมีสิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลตามที่ทางราชการจัดให้เป็นสวัสดิการหรือไม่
- ตอบ ลูกจ้างประจำที่รับบำเหน็จรายเดือน เมื่อเจ็บป่วยสามารถเข้ารับการรักษาพยาบาลโดยใช้สิทธิบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้าได้เช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป แต่อย่างไรก็ดี ขณะนี้ทราบว่าทางตัวแทนลูกจ้างประจำจะได้นำเรื่องเสนอรัฐบาลชุดใหม่คือขอย่นการนับระยะเวลาการรับราชการ กรณีเกษียณอายุ จากเดิมที่กำหนดว่าต้องมีอายุราชการครบ 25 ปีบริบูรณ์ เป็น 20 ปีบริบูรณ์

14.1

ตัวอย่างวิธีคำนวณบำเหน็จรายเดือน

นาย ก. ลูกจ้างประจำ ตำแหน่งพนักงานขับรถยนต์ ระดับ ส 1 อัตราค่าจ้าง 19,100 บาท ได้รับการบรรจุเป็นลูกจ้างประจำ เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2524 และจะต้องพ้นจากราชการเพราะครบเกษียณอายุเมื่อสิ้นปีงบประมาณ 2554 (1 ตุลาคม 2554)

วัน	เดือน	ปี	หมายเหตุ
1	10	2554	วัน เดือน ปี ที่เกษียณ
02	11	2524	วัน เดือน ปี ที่บรรจุ
29	10	29	รวม
8	2		เวลาทวิคูณ
37	12	29	รวมเวลา 29 ปี 12 เดือน 37 วัน

เวลาราชการคำนวณได้ทั้งสิ้น 30 ปี 1 เดือน

$$\text{คิดเป็นจำนวนเดือน} = 30 \times 12 = 360 + 1 = 361$$

อัตราค่าจ้างสุดท้าย $19,100 \times 361 \div 12 = 574,591.67$ บาท (บำเหน็จปกติ)

$$574,591.67 \div 50 = 11,491.83 \text{ บาท (บำเหน็จรายเดือน)}$$

ดังนั้น นาย ก. จะได้รับบำเหน็จรายเดือน เดือนละ 11,491.83 บาท ตลอดไป จนกว่าจะถึงแก่กรรม

(14.2) ตัวอย่างวิธีคำนวณบำเหน็จรายเดือน

นาย ข. ลูกจ้างประจำ ตำแหน่งพนักงานพิมพ์ ระดับ ส 4 อัตราค่าจ้าง 23,340 บาท ได้รับการบรรจุเป็นลูกจ้างประจำ เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2520 และจะต้องพ้นจากราชการเพราะครบเกษียณอายุเมื่อสิ้นปีงบประมาณ 2554 (1 ตุลาคม 2554)

วัน	เดือน	ปี	หมายเหตุ
1	10	2554	วัน เดือน ปี ที่เกษียณ
25	11	2520	วัน เดือน ปี ที่บรรจุ
6	10	33	รวม
8	2		เวลาทวิคูณ
14	12	33	รวมเวลา 33 ปี 12 เดือน 14 วัน

เวลาราชการคำนวณได้ทั้งสิ้น 34 ปี

$$\text{คิดเป็นจำนวนเดือน} = 34 \times 12 = 408$$

$$\text{อัตราค่าจ้างสุดท้าย} 23,340 \times 408 \div 12 = 793,560 \text{ บาท (บำเหน็จปกติ)}$$

$$793,560 \div 50 = 15,871.20 \text{ บาท (บำเหน็จรายเดือน)}$$

ดังนั้น นาย ข. จะได้รับบำเหน็จรายเดือน เดือนละ 15,871.20 บาท ตลอดไปจนกว่าจะถึงแก่กรรม

จัดทำโดยกลุ่มงานบริหารลูกจ้างและพนักงานราชการ
กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

21 กรกฎาคม 2554